

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Kőszeg, Királyvölgyi út 30.

Utoljára módosítva: 2014-09-02 12:19:08

Megye: Vas

Községhatár: Kőszeg

A terület kiterjedése: ____ hektár

Védetté nyilvánítás év: 2004

GPS koordináták: EO V.: 460405; 230678

Felmérést végző személy(ek) neve: Gyöngyössy Péter

E-mail címe(k): kerekerdo@invitel.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Kőszegen a Királyvölgyi út 30. szám alatt egy magántulajdonban álló régi villa és egy hozzátartozó viszonylag nagy park található. Az építető családról Küttel-villának, később Szabó-villának de jelenlegi tulajdonosáról Tornay-villának is nevezik. A terület a belvárosból a Király-völgybe vezető út mellett található. A Király-völgy a Kőszegi-hegység egyik legrégebbi közkedvelt kirándulóhelye, üdülőterülete. A Királyvölgyi út az Árpád tér szomszédságában kezdődik. Itt található a Gyöngyös utca, a Pék utca, és a Hegyalja utca. A Várkörről bármelyik utcán megközelíthető. Az utca kezdetétől mintegy 100 méterre jobbra felfelé vezet egy bekötőút. Ez vezet a kert bejáratához. A kert nem közterület, nem látogatható, csak a tulajdonossal Tornay Endre András szobrászművész özvegyével való előzetes egyeztetés után.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):

A terület a Küttel-villa parkja. A villát a Küttel Nándor a pápai textilgyár mérnöke nyári laknak építtette 1933-34-ben. Korai modern stílusban tervezte Fritz August Breuhaus, korának nemzetközi körökben is ismert neves német építésze. A villa az ún. Bauhaus-stílus talán legszebb Vas megyei alkotása. Nevezetessége a nappali hajlított Zeiss üvegei és világítástechnikája, mely még a szovjet megszállást is túlélte. A Küttel család a háború alatt zsidókat is bújtatott, Kőszegen köztiszteletnek örvendtek. Később itt lakott a technikum volt igazgatója, akit 1956-ban az országzászlónál elmondott beszéde miatt meghurcoltak. A hatvanas években a villában több család számára alakítottak ki lakásokat és a terület keleti felét leválasztották, kicserélték. Húsz évig itt élt Bartha László festőművész is. A Küttel család kezdte el ültetni az angolkertet. 1982-től 2008-ig, haláláig Tornay Endre András Derkovits és Munkácsy díjas szobrászművész lakott itt családjával. Jelenleg özvegye Tornay Julianna Zsuzsanna él itt. Ő gondozza a parkot, ahol több alkotás is látható férje szobraiból. Városi rendezvények alkalmából többször volt látogatható a kert, mely a villával együtt műemléki védelem alatt is áll. Egyebek mellett Tornay Endre András készítette a Chernel-kert impozáns fa kapuját és Szombathelyen Szent István szobrát. Maga az épület a zegzugos Király-völgy északi oldalán, enyhén lejtő terepen fekszik. A hagyományos, délről nyitott, északról zárt homlokzati elrendezés miatt más-más arcot mutat a ház, ahogy a kert nem kis szintkülönbségét leküzdve körbejárjuk. Szinte beleolvad a kert buja növényzetébe. Kelet felől lépünk be a birtok területére és dús örökzöld cserjék, koros fák által kísérve jutunk el az épület bejáratáig. Itt az erősen

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

idomított, szinte kváder-szerűen megmunkált kövekből falazott kémény dominál. A mellette nyíló ajtón jutunk az igen reprezentatív, finom csiszoltkő fal- és padlóburkolattal készült előszobába, majd onnan a legnagyobb helyiségbe, a közel 30 négyzetméteres nappaliba. A nappali és a hozzá kapcsolódó télikert szinte teljesen eredeti formájában látható. A széles üveges télikertből gyönyörű látvány a buja kert. Bár az eredeti telek jelentős részét az elmúlt évtizedek során elveszítette az épület, mégis ahogy a kertet behálózó, olykor cserjealagútban kanyargó kőlépcsőkön bejárjuk a kertet, jóval nagyobbak érezhetjük, mint amekkora az valójában. A völgy irányában egy lépcsőzetes sziklakert nyomait láthatjuk a kapu közelében egy kis emlékmű áll az építető család emlékére, az ingatlan északnyugati sarkában pedig a környék legöregebb fái közötti elmélkedésre-elrejtőzésre való zugra bukkanhatunk. A park arborétum szerű, számos egzóta található benne. A park legöregebb fái 70-80 évesek lehetnek, de vannak friss ültetések is. A park még nem "állt be" helyenként elvadult, egyes fajok, mint pl. az ecetszömörce elburjánzott, másutt alászorult faegyedeket találunk. A Királyvölgybe vezető út felől sűrű, az út fölé is behajló cserjés határolja. A bejárat közelében sárga fenyők, fekete fenyők állnak, de szép némileg alászorult kínai szúrós fenyő is él itt. Alattuk rhododendronok, azáleák bújnak meg. kissé arrébb méretes görög jegenye fenyő és keleti luc fogad bennünket. A bevezető út túloldalán egy almáskert áll. Itt is ott is apró szobrok, virágok, bokrok alkotnak különleges hangulatú elegyet. A ház fedett teraszán idős nehézszagú boróka és bonsai szerűen nyírott tiszafa áll. A teraszt japán juharok, ecetszömörccék veszik körül. A villa mellé épített műterem fölé egy vérbükk hajlik. A legtöbb példány lucfenyőből és tiszafából van, de az ezüstfenyő sem hiányozhat. A háztól északra állnak a legöregebb fák. Óriás tuja, Atlasz cédrus (*Cedrus atlantica*), hegyi mamutfenyő (*Sequoiadendron giganteum*), gyantás cédrus, hemlokfenyők (*Tsuga canadensis*), ezüst hársak. A kert csak mérsékelten gondozott, ettől nagyon változatos élőhely. Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) <http://vaol.hu/hirek/kik-voltak-a-hires-kuttel-villa-egykori-lakoi-1277896>

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

% Gyep

% Cserjés

% Vizes terület

100 % Egyéb

Egy magánház parkja

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyeterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

P6: park

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus: magánterület, lakótér

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? -

Őrzés, Özönnövények irtása, Kaszálás, Fásítás,

Egyéb típus: kertgondozási munkák

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): ecetszömörce, egynyári seprence

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

A Kőszegi-hegység erdei viszonylag közel vannak. A szűkebb környezet aprómozaikos, gyümölcsösök, kismertek, apró kaszálók egyvelege.

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Nem teljesen közvetlenül, de közel van a Kőszegi TK határa, ill a Kőszegi-hegység (N2000 terület)

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Vélhetően telepített formában: Hóvirág (*Galanthus nivalis*) Tavaszi tőzike (*Leucojum vernum*) Erdei ciklámen (*Cyclamen purpurascens*) Kövér daravirág (*Draba lasiocarpa*)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

Atalanta lepke (*Vanessa atalanta*) Éti csiga (*Helix pomatia*) Zöld varangy (*Bufo viridis*) Erdei béka (*Rana dalmatina*) Zöld levelibéka (*Hyla arborea*) FÜRGE gyík (*Lacerta agilis*) Lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) Vízisikló (*Natrix natrix*) Vízisikló Erdei sikló (*Elaphe longissima*) Karvaly (*Accipiter nisus*) Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) Fekete harkály (*Dryocopus martius*) Zöld küllő (*Picus viridis*) Nyaktekeres (*Jynx torquilla*) Sárgarigó (*Oriolus oriolus*) Énekes rigó (*Turdus philomelos*) Fekete rigó (*Turdus merula*) Vörösbegy (*Erithacus rubecula*) Házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*) Erdei pinty (*Fringilla coelebs*) Zöldike (*Carduelis chloris*) Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*) Széncinege (*Parus major*) Barátcinege (*Parus palustris*) Csicsörke (*Serinus serinus*) Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*) Csilpcsalpűzike (*Phylloscopus collybita*) Csuszka (*Sitta europaea*) Mókus (*Sciurus vulgaris*) Menyét (*Mustela nivalis*) Kelet sün (*Erinaceus concolor*) Vakond (*Talpa europaea*) stb

5. Egyéb észrevétel

Felhasznált források: 1.) <http://koszegitk.blogspot.hu> (Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont blogja; szerkesztő: Tompa Tibor) 2.) <http://vaol.hu/hirek/kik-voltak-a-hires-kuttel-villa-egykori-lakoi-1277896> Felhasznált térképi források: 1.) www.vasteir.hu (Vas Megyei Térinformatikai Rendszer) 2.) <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/> (Nyilvános interaktív erdőterkép a NEBIH honlapján)